

Az országos dalárszövetség

A budapesti nemz. zenede

A budai zeneakademia

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap
három negyed ivon, zeneműveléssel, zeneszerzők és zeneművészek arcképeivel.

Egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint a kiadóhivatal ügykörébe tartozó levelek a társulat igazgatóságához **váci utca 3.** intézendők.

Budapest, 1883. április 22.

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Külföldre egészévre
8 frt. félre 4 frt.

Előfizethető a „Harmonia” nemzeti zeneműkereskedésben
Budapesten, váci utca 3. s vidéken minden könyvkereskedésben. — Egyszeri szám ára 15 kr.

Kiadja a „Harmonia” magyar zeneművészek társulata.

Felelős szerkesztő: Dr. Hubay Károly.

L a k m é.

— Delibes Leo új operája. —

Delibes Leo harmadik víg operáját ápril 14-én adták először a párisi Opéra Comique-ben. A dalmű nagy sikert aratott; a közönség jobban magasztalja, a kritika többre becsüli Delibes előbbi víg operáinál: a „Király mondta” és „Jean de Nivelle”-nél.

Delibes neve ismert és kedvelt nálunk. A míg azonban rajongással fogadták balletjeit, Coppéliát, Sylviát és az ezeknél ifjabb Nailát, sem a Király mondta, sem Jean de Nivelle nem bírtak gyökeret verni. Előre meg lehetünk győződve, hogy „Lakmé” kitűnő zenemű; de vajjon nem szenved-e mint dalmű azokban a hiányokban, melyek miatt előbbi operái nem válhattak oly népszerűkké, mint balletjei: a francia lapok dícséret-özönéből nem tudjuk megítélni.

Elég tehát annyit tudnunk, hogy a dalmű sikere nagy volt s Lakmé Delibes legjobb dalművének mondhatni. A szerelem édes, olvadozó hangjainak tudvaleg alig van most hivatottabb tolmácsolója, mint Delibes. Szerelmi hév, bánat, ömlengés, szenvedély hangjaiból szövék eddigi művei is. Lakmé is szerelmi dráma, s azért ragadhatta el a szövegkönyv Delibes-t, midőn olvasta. Mert a színházi krónikás feljegyzései szerint Delibes lázas szenvedéllyel dolgozott a dalművön, még Konstatinápolyba is elvitte magával s a mily gyorsan megte-

remté, oly gyorsan hozta színre az Opéra Comique.

Lakmé indiai papnő, Nilakantha brahmán leánya. Atyjának háza szent hely. Lakmé maga is természetfölötti lénynek tartja magát. De angolok jönnek a szent hely felé (a szín tudniillik Angol-Indiában van): két tiszt nevezetesen Gérald és Frédéric hadnagyok, Miss Ellenel, a kormányzó leányával, ennek rokonával, Miss Roseval és Bentson asszonnyal, a nevelőnővel. A kisasszonyok szeretnék meglátogatni a szép kertet, de Frédéric inti őket, hogy a brahmán nem bocsátaná meg, ha bemennének házába és ekképen szentélyesértést követnének el. A leányok Fréderickel elmennek, de a kalandos természetű Gérald ott marad, hogy lerajzolja a különös ékszereket, melyeket Lakmé az asztalon hagyott.

Lakmé hirtelen belép. Megpillantván az idegent, felsikolt. De valami megmagyarázhatatlan érzelem fogja el s neheztelve kérdi az idegent, kicsoda és mit keres ott? Gérald hév szavakkal árasztja el, Lakmé kéjjel hallgatja a szerelemnek még soha sem hallott szavait. Egyszerre felkiált: Fuss, atyám jön! A tiszt elsiet, de már észrevette a brahmán, a ki boszút esküszik ellene, melyre a kar boszu visszhangja felel.

A második felvonásban egy angol ind városban vagyunk. Vásár van. A vásárosok zajából kiválik két sötét alak. Nilakantha és leánya. Lakmé nem árulta el az idegent, azért Nilakantha kénysze-

riti, hogy jöjjön vele, biztosan meg fogja majd találni. Lakmé atyjának parancsára elénekli egy ifjú hindu leány legendáját. Arra jön Gérald, több tiszttel. A sajátosságos ének fölkelte figyelmét. Felismervén Lakmé, feléje rohan. Nilakanthanak nem kell egyéb: távozik, hogy gondoskodjék a boszu végrehajtásáról.

Lakmé tudja, mily veszély fenyegeti Géraldot s felajánlja neki rejték helyül az erdőben azt a kunyhót, melynek létezését csak ő tudja. De időközben az ezred parancsot kapott, hogy a felkelők leverésére induljon és Gérald tudja kötelességét, nem szabad elhagynia zászlaját.

Ebben a percben kijönnek a brahmánok a pagodából, körmenetet tartva Durga istennő tiszteletére. Gérald félre lép, hogy helyet adjon a menetnek, ekkor körül fogják az összeesküdt hinduk s Nilakantha leszurja.

A dőfés nem volt halálos. Lakmé hű szolgájának segítségével elviszi Géraldot az erdei kunyhóba. Itt kiépül sebéből. Lakmé szerelmmel ápolja őt. Künn hallani a szerelmesek dalát, kik páronként a szent forráshoz mennek, hogy korsójukat megmerítsék. Lakmé, hogy el ne árulja Géraldot, maga megy a forrásból meríteni, hogy az ital megszentessze frigyüket. Ezalatt azonban Fréderic rátalál Géraldra s tudatja vele, hogy az ezred harcba indul. Gérald teljesíti kötelességét. Lakmé nem akarván megválni tőle, leszakít egy maszlag-levelet s kiszívja nedvét. Azután megiszsza Géralddal a

szent italt s meghal. Gérald örök hűséget esküszik a haldokló leánynak.

Lakmé tehát körülbelül úgy hal meg, mint Szelika.

A dalmű szép részei közül kiemelik a mélabús bevezetést, a hinduk ima-karát, Lakmé panasztát, Lakmé és Malika duóját, Gérald magándalát és duóját Lakméval, az angol katonaság indulóját; leginkább azonban a balletet, melyben Delibes most is remekelt. A hangszerelés, mint Delibes előbbi műveiben is tapasztalhattuk, csupa báj, kellem és ragyogás.

Az előadók közt a címszerep előadója, Zandt k. a. aratott legnagyobb diadalt. Zandt k. a. annyival inkább öntöhetett exotikus hőt Lakmé alakjába, mert kis korában egyszer maga is amerikai indiánok közé keveredett, kik elbájolva az apróság dala által, természetfölötti lénynek tartották. Ő tehát már multjánál fogva is teremtvé volt e természetfölötti lény alakjának ábrázolására.

A dalmű díszletei gyönyörűek. Talán még egy operát sem adtak elő az Opéra-Comique-ban oly fényes díszletekkel, mint Lakmé. A három díszlet 80.000 frankba került. Nagy feltűnést keltett a harmadik felvonás remek ind erdei tája.

Képiállítás a műcsarnokban.

A képzőművészeti társulat sugáruti palotájában egy kisebb szabású képiállítás nyílt meg, az olvasó-terem mellett levő két helyiségben és a felül világított teremben, tehát ugyanott, a hol Zichy Mihály képei voltak. A kiállítás nem rendezés tavaszi kiállítás ugyan, hanem csak néhány újabban elkészült mű kiállítása, mind a mellett nem kétkedünk benne, hogy vonzerőt fog gyakorolni a közönségre; annál inkább, mert van ritka érdekességű mű is benne: Benczur Gyula nagy emlékképe az első magyar általános biztosító társaság alapításáról.

Huszonöt magyar művésztől, összesen negyvenhat olaj- és vízfestmény, rézmetszet és tollrajz van e tárlatban és összbonyomása kedvező. Mindjárt az első teremben több sikerült kép vonja magára a figyelmet. P e s k e Géza „Víg vendég” című festményt állított ki. Két középkori harcos ivásra nógatja harmadik beteg társát, ki ép az orvosságos üvegből készül bevenni. Bár konvencionális müncheni modorban, de jó humorral, egészséges érzékkel festett mű és a fiatal festő

határozott haladásról tesz tanúságot. Szinyei Merse Pál „Szatir”-ja egyszerű helyzettel s a színhátások meglepő alkalmazásával készített mű. A szatir fa árnyában pihen s a ligetből szöke nimfa kacintgat reá. A szatir, a klasszikus táj, a levegő, a nimfa feje mind sikerült s érthetővé teszi a feltűnést, melyet e kép Münchenben keltett. Annál különösebb hatást tesz két más képe. Az egyik „Májusi mulatság” címen valóságos színtárlás. Dombon, a fűben egy társaság telepedett le, és a festő a sokféle ruhaszínben, pázsitban, arc- és hajszinben és a bizarr égben, báránnyelűkben, mezei virágokban kereste a hatást, de nem épen azt a hatást érte el, melyre törekedett, bár egyes alakokat, a domb emelkedését s a pázsitot meglepő realizmussal festette. Másik képe „A pacsirta” fűben heverésző női alak, mely a magasban repülő pacsirtára néz. Itt is csak az egyes részletek hatnak, de az összbonyomás barokk. „Női arckép”-ének ártalmára van a furcsa violaszínű ruha. Kár, hogy tehetségét bizarr színek alkalmazására pazarolja.

M a r k ó Károlytól e teremben három kép látható, mind olaszországi tájkép: kettő Carrara közeléből; a legsikerültebb azonban a „Valdemolói erdőrésztet”. M a r k ó Andrástól „Pásztoroköltözés” van kiállítva. Szép táj, nemes körvonalok harmoniája, gondosan rajzolt alakok által gyönyörködtet. V a l e n t i n y Jánostól „Cigányleány”-t és „Est a falun” című képeket látunk. Az előbbi kiváló gondra mutat; a fáradságotól kimerülten ledől rüt, félig ruhátlan leányalak élethű alak; a másik kép egyszerű táj, az előtérben egy szerelmes párral.

Figyelemre méltó mű K u b á n y i Lajostól a „Kivánság”. Lovászt ábrázol, a ki légyottra induló gróf pár lovait tartja. Az átláthatatlan sűrű bozót, a kandikáló lovasz, a türelmetlen ménék, mind sikerülten tükrözik vissza a helyzet komikumát. R ó z s a y Emil „Részlet a pozsonyi ligetből” című képet küldött.

G y ö r g y i Géza vízfestménye „Titus diadalive Rómában” jellemzetes; akadt is azonnal vevője: Haussmann Alajos építész. D o b y J e a ű három rézmetszetet állított ki, B e n c z u r Béla építész pedig tollrajzokat: életterem berendezést egy sugáruti palota részére s a Max Gábor számára készített szoba-organon tervezetét vízfestményben.

A második teremben id. M a r k ó Károlynak „Eszményi tájkép”-e és M a r k ó Károlynak ismét három képe van elhelyezve. Mind olasz tájképek, legkiválóbb közülök a „Pelagói részlet”. B r o d s z k y Sándortól öt kép látható, mind tájkép. Ezeket szintén derült nyugodtság jellemzi, mint minden tájképét. Négy közülök kisebb részlet. Legjobban kiválik a „Berchtesgadeni tó”, ez köti le legtovább figyelmünket. T e l e p y Károly őszi és téli tájat állított ki, mind a kettő csinos apróság. M o l n á r Józseftől „A nagyszalóki csúcs a Tátrahegységben” látható. Kissé komor színezetű. Az egyetlen történelmi képet „IV. Béla futása”-t, T h a n Mór állította ki.

Fiatalabb művészeink közül e teremben van S p á n y i Bélától „Lévay Henrik szülőháza Jankovác faluban”, melyet Ormódi Vilmos, az első magyar biztosító társaság elnöke festetett. Jobbra az előtérben áll az egyszerű nádfedeles ház. Az eső után kibukkanó naptól megvilágított táj, a tehén-csorda s a falu díszkrét rajza, a képet Spányi legsikerültebb művei egyikévé teszik. M e s t e r h á z y Kálmán „Halászás alkonyatkor” című képet küldött. S z i r m a y Antal „Szünóra a műteremben” című képe elhasznált gondolat, a részletekben nem sok eredetiséggel kidolgozva. N e m e s Eliza grófnő két realiztikus képet állított ki. „Mignon”-ja tűzhelyen kuporodva ül; az alak érdekes, de nem felel meg annak, milyennek Göthe alkotása után képzelni szoktuk. „Ez is mulatság” című képe parasztleányt ábrázol, ki a legényre vár. K o n e k Ida csendéletet, leölt nyulat és szárnyasokat festett. S o m o g y i Dániel, ki Münchenből a napokban tért haza és telepedett le Ujpesten, a legapróbb részletekig gondosan készített és derült színezetű tájképet küldött. „A vierwaldstädti tó”-ról; a mi annál kellemesebben hat, mert fölötté függ B l a s k o v i c s Ferencnek, (új név) tájképe oly elnagyolt kidolgozással, mely talán naturalizmus akar lenni, de semmi esetre sem szép. A b y Andor, (szintén új név) „Debreceni talyigás”-t állított ki, melyen ló, kocsis és talyiga számalomra kelt. Az új tehetségek, ez alkalommal nem mutatták be magukat valami előnyösen.

A kiállításban mind ez említett képek inkább mellékletül szolgálnak B e n c z u r Gyula emlékképehez. Ez a felül-

T Á R C A.

Csalódások vigjátéka.

— Epizódok Gerster Etelka életéből. —

Minden művész vagy művésznő pályáján, de különösen annak kezdetén nagy szerepet játszik a véletlen. Leginkább áll ez a drámai művészetnél, mert itt okvetlenül szükséges, hogy a művésznök, vagy művésznőnek alkalma legyen egyéniségét a közönségnek bemutatni. És mily gyakran szalasztanak el ily alkalmat! És mily ritkán kínálkozik ily alkalom!

Kassán — példának okáért — lakott egy tekintélyes kereskedő, a kinek a házában előszeretettel foglalkoztak a zenével, és a kinek egy kedves és csinos hanggal megáldott leánya volt (zárjel közt legyen mondva, hogy nemcsak a hang volt kedves és csinos, hanem annak tulajdonosa is). Ha az a hölgy véletlenül más szakmában birt volna tehetséggel, akkor azt könnyebben érvényesíthette volna még Kassán is, mert onnan is lehet esetleg regényeket a kiadónak, szindarabokat az igazgatónak vagy zenei szerzeményeket a zeneműkereskedőnek a fővárosba küldeni; hanem egy nagy énekművésznő pályáját Kassán kezdeni meg, az már mégis a nehezebb feladatok közé tartozik. Véletlenül azonban Kassára

vetődik id. Helmesberger tanár, véletlenül meghallja a kereskedő leányának a hangját, felismeri benne a rendkívüli jelenséget és elhatározza, hogy kiképeztesse előbb magával viszi Bécsbe. Kassán sehogyan akarták hinni, hogy Gerster Etelkának annyi tehetsége és hangja van, mely a tovább képeztesésre érdemes lett volna, a bécsi szakember azonban felismerte a rendkívüli tehetséget és nem nyugodott addig, míg Etelkát Bécsbe nem küldték M a r c h e s i asszonyhoz. — Ez Kassára nézve volt csalódás.

* * *

M a r c h e s i asszony akkor állott hírének tetőpontján. Minden leendő énekesnő nála akarta magát kiképeztetni és ő róla is azt beszélték, a mit Strakoschról, a ki hébe-korba egy-egy látogatójához azt szokta volt mondani: „Entschuldigen sie mich nur 5 Minuten, ich muss schnell eine Stunde geben.” És tényleg úgy volt. Az ő oktatása megfelelt e mondásának és dacára ennek mégis mily kitűnő eredményt ért el! — De nem arról akarunk szólni, hanem arról az újabb csalódásról, melynek szintén Gerster Etelka volt az okozója.

Társnői közül néhányan fényes jövőt jósoltak neki és kilátásba helyezték, hogy egykor a Pattival és Wiltnével egyenrangú művésznő valik belőle, de többi növendék társai az ellenkezőt állították. Irigységből és boszúságból minden tehetséget megtagad-

tak tőle úgy, hogy Etelka anyja, ki leánya kedvéért szintén Bécsben tartózkodott, gyakran kételkedett leánya művésznői hivatásában és kérdezte önmagát, hogy a súlyos anyagi áldozatok, melyeket leánya kiképeztesése érdekében hozott, nem-e fognak kárba veszni?

1875-ben azonban Gerster Etelka elnyerte a conservatorium első díját és Giuseppe Verdi, a ki a vizsgán jelen volt, egészen el volt ragadtatva a fiatal művésznőtől. — Ez a művésznő szerető anyjára nézve kellemes, de számos társnőire nézve kellemetlen csalódás volt.

* * *

Ennél a vizsgánál dr. Gardini is jelen volt. Ez esetben a „dr.” betűk nemcsak „doktor”, hanem „director” jelzőt is jelentenek. A bolognai születésű Gardini Bécsben az orvostan hallgatója volt és már csaknem egészen a testileg beteg emberiségnek szentelte magát. Gyakran fordult meg a felejtetetlen R o k i t a n s k y házában, lefordította annak műveit olasz nyelvre, sőt egy olasz nyelvtant is írt, mely Wenedikt bécsi kiadónál jelent meg. Gardini azonban csak a művészek közt érezte magát legjobban, a minek az volt a következménye, hogy egy szép napon a ládafiába zárta a boucését, szegre akasztotta egész orvosi tudományát és felesapott impresszióknak. Hogy mint ilyen jól értette dolgát, és hogy nemcsak mint orvos, hanem mint egy művész-esapat

ről világított teremben van kiállítva szépen berendezett délszaki növények között. A mester e művét nem rég tüzetesen ismertettük, de most sem hagyhatjuk említetlenül azt a közvetlen hatást, melyet a nézőre gyakorol. Minden él abban a csoportzatban, melynek központja tulajdonképp Deák és báró Eötvös József s a figyelem még sem fordul el az ünnepektől, Lévytól sem. Az alakok nem csupán arcképek, hanem valóságos jellemek. A legapróbb részletig oly élethűséggel, élénkséggel készült mű, hogy távolabbról nézve, az egész csoport élni, mozogni látszik.

A kiállítás csak egy hónapig lesz nyitva; a belépti díj 30 kr. Megtekintése mindenkit ki fog elégeíteni.

A zene története.

(13. folytatás)

Zenénk tulajdonképeni alapját a biblia szerint csak Ábrahám után egy évezreddel (Kr. e. 2000 évvel) a Kanaán földje elfoglalása után vetették meg, midőn a birák (Schofetim) kormányzása alatt a művelődés terén is kifejlődhettek. A királyok alatt aztán nagy tökélyre jutott, s főleg Dávid király alatt, ki maga is nagy zenész volt s midőn e művészet a vallásos érzelmek kifejtésére nagy befolyást gyakorolt, a zsidó nép zenei tevékenységét felül mult minden más akkori művelt ősnépet.

Mózes szerint — a mint már említettük is — Gubál volt első feltalálója és kezelője a hangszeres zenének. Charadin perzsi utleírásában azt mondja: „Az Arabok és Perzsák-nál a zenészeket és dalnokokat még ma is „Kayu-é-skuck nevezik, azaz: Kam maradékaiknak.“

A zenének legelső határozott szavakkal való említése Mózes I. könyve 31. feje. 20—27. verse szerint, az özvívz előtt mintegy 600 évre esik, a midőn t. i. Jákob Lábántól megszökik, s az utóbbi így szól: „Miert futottál el utokban? és miert nem feledeled-e fel előttem szándékat? Hadd kísértelek volna el örömeim közt s énekelve a dob (Tamburin) és a hárfa hangjai mellett.“

Hiob, az istenfélő űzi származású (arab tartomány) már megemlékezik ama visszaélésekről, melyeket a zenével házi ünnepek alkalmával a zsidók elkövet-

tek, a mi csak azt bizonyítja, hogy a zene már akkoron igen elterjedt foglalkozás volt a zsidó nép közt. A biblia elbeszéléseiből az is kitűnik, hogy Syriában, Arabiában és Mesopotamiában már 3000 év előtt divatoztak a mai hangszeres zenéhez megkívántató három válfajú hangszerek, u. m.: a fúvó, húros és az ütő hangszerek.

Hogy 4300 évig tartott aegyptomi fogságuk alatt az ő zenéjük olvadt-e be az aegyptomiakéba, vagy hogy az aegyptomiakét használták-e fel saját zenéjük átalakítására? erre nézve biztos adataink nincsenek.

Ama háladal, melyet Mózes a zsidó népnek a vörös tengeren való szerencsés átvezetése alkalmával énekeltetett: F o r k e l szerint a legrégebbi diadalhymnus, melyről a történetírás emlékezik, de a melynek zenészetét becséről nem alkothunk magunknak valami magas fogalmat.

Ama ismert jelenet, miszerint Áron kénytelen volt egy arany borjút öntetni, mely körül Izrael népe vallásos tüzzel táncolt és zenélt: egészen az aegyptomi Apis tiszteletének jellegét viseli magán.

A régi zsidó nép zenéje annak vándorlása idejében csak kábító hatású erős hangtömegekből állott, miket kemény hangzású hangszerek hoztak létre. Az írás szerint, maga Mózes is készített egy ily erős hangzású trombitát ezüstből (l. a 14-ik ábrát). Általában Mózes korszakában csak a trombiták és dobokról tétetik említés, s a zenének csak két fő neme fordul elő, u. m.: a harci és a győzelemi zene.

A Mózes és Józua halála utáni korszakban, a birák 400 éves kormányzása alatt a zenében is előhaladás állt be.

Herder, általában a birák korszakát állítja ama időpontnak, hol a zsidóknál az ének és költészet egymással szorosan egyesült.

Izrael bölcsői, a próféták a zenét kettős célra használták fel; egyrészt erkölcsi hatást gyakoroltak vele a népre, s másrészt magukat is lelkesítő hangulathozták általa, mire nagy szükségük is volt, midőn jövendölési ünnepélyekre készültek. Ismeretes ó-történelmi dolog, hogy Saul király búskomorságát Dávid hárfajátéka mindig el tudta oszlatni.

Tény, hogy a régi zsidó néptől veszik eredetüket a szélesebb öblű rézfúvó hangszerek, s hogy Izrael népe már is-

merre nemcsak a zene tömeges, hanem a dallam és a költészeti declamációra támaszkodó finomabb, lágyabb zenei hatásokat is, minek főleg a poeticus hárfa-hangszer volt a képviselője.

Különböző népek által végre leigáztatván és a világ minden részébe szétszóratván: a zsidó nép lassanként elveszti egykori nemzeti sajátosságait s úgy irodalmi, mint művészeti kincsei felett hagyta megosztani a hatalmasabbá vált népfajokat a nélkül, hogy ő maga évszázadokon át is képes lett volna ismét annyira tömörülni szellemileg, hogy a közművelődés, irodalom s művészet terén, valami pregnans önállóságot tudott volna kivívni. Beleolvadt s folyton beleolvad a különböző népfajok irodalma és művészetébe s még ma is tapasztaljuk világsszerte, hogy a zsidó nép, — kivéve vallási tanáiból folyó különlegességeit — dacára kiváló szellemi tulajdonainak, e részben nem önállóan teremtő, hanem csak hatással utánozó erőt, átalakító működést képes kifejtetni.

A régi zsidó népnél leginkább divatozott hangszerek nevei a következők voltak:

a) a húros hangszerek közt: a „hárfa“, „Cithera“, „Nebel“, „Asor“, „Nebel-Nasor“, „Machel“, „Mannim“;

b) a fúvó hangszerek közt: a „trombita“ (Kerev), „Kürt“, (Schafar), Takoa, Chalil, Maschrokita, Sumphonia;

c) az ütő hangszerek közt: a Toph, Adufe, System, Methsiloth, Zilzele s a Schalischim, mely valószínűleg egy neme volt a Triangelnek. A Machel (l. a 40-ik ábr.) és a Mannim (l. a 41-ik ábr.) lantszerű hangszerek voltak. A Schofan (l. a 42-ik ábr.) görbe alakú kürt; a Chalil hol nagyobb, hol kisebb alakú fuvola; a Mannim (l. a 43. ábr.) négyszög alakú dob; a Methsiloth és Zilzele pedig Castagnete-féle ütőszerek voltak.

Némely történetíró föltevése szerint a Hebräusök húros hangszerei közt vonós hangszerek is fordultak elő, miről a biblíának Luther által eszközölt fordításában is tétetik említés.

Hogy minő hangjegyírással bírtak? erre nézve nem nyújt biztos tájékozást a történelem. Hogy a zene hatását csak nagy tömegekben keresték: az bizonyos,

főnöke is jól tudott az emberekkel banni, bebizonyította az által, a mit 1875-ben tett. Azt várták ugyanis, hogy Gerster Etelka a conservatoriumból egyenesen az udvari operaszínházba fog jutni, de ebben ismét esalódott, mert Etelkát Gardini szerződtette társulatához primadonnának.

Két télen át Velencében és Genuában énekelte. 1877. március havában jött Berlinbe. Itt a Gardini-féle társulat nem az operaszínházban, hanem a Kroll-féle helyiségben lépett fel, mely a maga nemében valóságos specialitást képez, honnét azonban nem igen szoktak elsőrangú énekesnők vagy énekesek kerülni.

Ebben az esetben azonban másként volt határozva a sors könyvében. Gerster Etelka pályáján különben is a nem várt események egész láncolata vonult át. Egy szép napon ugyanis a jámbor berliniek arra öredek, hogy Krollnál egy rendkívül érdekes kitűnő énekművésznő hallható. Az előkelő körök siettek a művésznőt hallani. Etelka meghívást kapott a német udvarhoz, kinevezetett kamara-énekesnővé és az operaszínház megnyílt előtte. Itt diadalt diadalra halmozott, sikert sikerrel tetézt, mint Berlinben évtizedek óta egy művésznő sem. Mindennek közepette a bálmulók és hódolók egész serege — kik közt nem egy volt, a ki a művésznőt erősebb kötelekkel szeretne volna magához fűzni — rajongta

körül, de Etelka a saját impressariójának: Gardini-nek a neje lett — Ez sok előkelő fiatal emberre nézve volt esalódás.

Berlinből már mint celebritás ment Londonba és azóta három tournén volt Amerikában, hol vagyont és világhírt szerzett magának.

Most Bécsben van, a hol mindelődig nyilvánosan még nem hallották. Kívánsiak voltak reá, de nem fogadták entusiasmussal. A bécsi közönség e tekintetben követelő és a berlini kritika ellenében bizonyos oppositionális álláspontot foglal el. Nem sokat ad a külföld bírálatára, de legkevésébbet Németországra. Nem fog oly könnyen tüzet, mint az olasz, spanyol és talán a francia és magyar közönség, hanem azt akarja, hogy meghódítsák. Nos, Gerster Etelka meghódította a bécsi közönséget is. És ez sokakra nézve nagyon kellemetlen esalódás volt: hogy kikre nézve, azt nem áruljuk el. Annyi bizonyos, hogy Gerster Etelka ellen már hetek előtt valóságos Guerilla-harcot készítettek elő Bécsben és pedig befolyásos körökben. Kiadták a jelszót, hogy Etelka nem tetszett Bécsben, állíreket terjesztettek, iparkodtak a közvéleményt már előre ferde irányba terelni és ez előzmények után voltak sokan, a kik azt hitték, hogy Gerster Etelka egy tiszt, meglelt korú asszonyság, a kinek egy csepp hang sines a torkában. A művésznő rendkívüli sikere, mely a

hüdegyvűr bécsieket frenetikus tetszénnyilvánításokra készítette, az egész intriguált nyomorult kiesinyeskedésével halomra döntötte és ez sokakra nézve föltötte kellemetlen esalódás volt.

És most mi magyarok, itt Budapesten is szeretnénk esalódni. Mi ugyanis tudjuk, hogy a nemzeti színház operai igazgatósága és a művésznő közt egy budapesti vendégszereplésre nézve tárgyalások voltak folyamatban, melyek azonban eredményre nem vezettek. Akkor azt mondták, hogy a művésznő, illetve férje, túlságosan sokat követel. Feltéve, hogy ez igaz, azt kérjük a tisztelt operai igazgató úrtól: hány sánta, elrekedt és kimustrált olasz „művészt“ vagy „művésznőt“ léptetett már fel, kiket az első vagy második fellépés után busás honoráriummal küldött vissza a narancessligetek és a „Salamucei“-k örökké mosolygó honába? Hányszor dobott már ki pénzt kevésbé nemes célra, mint egy világhírű magyar művésznőnek magyar színpadon leendő felléptetésére? És kérjük: mit szándékozik tenni, ha „Wilt mama“ ma-holnap lejárja magát? — Mi azt hisszük, hogy a bécsi intriguá szála Budapestre is elérnek...

Ohajtjuk, hogy esalódjunk...

Flótás.

s erre nézve több történetirő adatai össze is vágnak. — Isteni tisztelet alkalmával sokszor több ezer énekesből álló ének- és zenekar működött közre. Ily nagy tömegű zene vezetését azonban alig lehet valami zenészi rotatio nélkül elképzelni.

Hogy minő óriási tömegben kezelték a zenét: kiteszik abból is, a mit Flavius Josephus jegyzett fel a Salamon-temploma fölszentelési ünnepélyéről, melyen 40.000 hárfá, ugyanannyi systrum s 200.000 (?) ezüst trombita működött közre. Így írja Flavius; de annyira nagyitva, hogy azt józan észszel elhinni nem is lehet.

Első nagy Napoleon, midőn császárrá koronáztatta magát Párisban, a lehető legnagyobb pompát fejtette ki s mindenél óriási mérvben akart a világnak imponálni. Kora hajnalban mégis csak 1000 dobos verte a katonai riadót Páris terein és utcáin. Pedig 20.000 dob mégis csak kevesebbe került volna, mint Salamon királynak 40.000 hárfá, ugyanannyi arany systrum és 200.000 ezüst trombita!

(Folytatása következik.)

Egy amerikai impressárió bajai.

— Csak tudnám, hogy mit vegyek fel a jövő színi idény műsorába? kérde egy impressárió barátját. — Sokan valami újat akarnak, sokan azt kívánják, hogy a klasszikus irányt jobban kultiváljam, szóval, nem tudom mit tegyek!

— Vegye elő Verdi „Nabucco“-ját, hangzott a tanács.

— Nem megy, mert „Nebucadnezar“ a biblia neve és a világ összes bibliatársulatait a nyakamba zudítanám, kik a valóság profanációja miatt perelnének be.

— Tegyen „Dinorah“-val kísérletet.

— Az legjobb volna, ha dressirozott kecském volna hozzá; de honnét veszek most ilyen?

— Hát „Fra Diavolo“?

— Már arra is gondoltam; de mióta Cincinnatiiban egy álcázott ex-Fra-Diavolo toppant be hozzám és felolvastatta velem az egész darabot, azóta még a nyomát is kipszittottam gyűjteményemben, és ezért Ernanit sem hozom színre.

— Vegye elő „Don Juan“-t.

— Sajnálom, nem lehet, nincs Donna Annám.

— Miért nem szerződött egy drámai soprán?

— Mert olyanok jelenleg nem léteznek.

— Hozza színre a „Norma“ operát.

— Lehetetlen! Nincs tölgyfám, nincs holdom a Casta Diva áriához és a druidaszakállak is hiányzanak.

— Rukkoljon ki a „Hugonották“-kal.

— Kárba veszett fáradság volna, mert az egész énekkarom jámbor katolikusokból áll, a kik egy hangot sem adnának ki magukból.

— Hiszen épen a katolikusok győznek e darabban.

— Tudom, de hát nem igen akarnak beleharapni. Valószínűleg restelik az egész affairt.

— Akkor nem segíthetek önön, és kénytelen vagyok belátni, hogy kellemtelen helyzetben van.

— Azt hiszem legjobb lesz, ha a vén „Mártha“ operát veszem elő, habár ki vagyok téve annak a veszélynek, hogy a közönség megfojt.

— Mit, Márhát akarja előadatni?! Szerencsétlen ember! . . . Pedig még oly fiatal . . . nagyreményű és máris

. . . Isten önnel! Imádkozni fogok az ön lelki üdvéért és barátaimmal imponans temetést rendezünk önnek!

Hazai hírek.

* A budai zeneakadémia hétfőn, f. hó 23-án a fővárosi vígadó kis termében ismét hangversenyt rendez, zeneiskolája javára. Ezen derék egylet, mely Nagy Ágoston szakavatott és önfeláldozó vezetése alatt már számtalan fényes bizonyítékát adta haladásának és örvendetes gyarapodásának, ez alkalommal Bruch Miksa remek „Odysseus“ című művét lesz előadandó. Figyelmeztetjük a zene-közönséget ezen ritka műelővezetre. A zenekart az egylet derék zeneigazgatója Szautner Zsiga fogja igazgatni. A magánrészeket következő egyleti tagok vállalták el, u. m.: Odysseus (Bariton) Melles Károly úr, Penelope (Sopran) Guhrauer Katalin asszony, Nausikaa, Pallas Athene (Sopran) Komlóssy Xaverina k. a. Antikleia, Arete (Alt) Ertl Anna k. a. Hermes (Tenor) Adler Adolf úr, Teiresias, Alkinoos (Bass) Weinberger Gyula úr. A műfordítást Machik József úr, tanár és egyleti tiszteletbeli tag eszközölte.

* Wusching Konrád, az ismert nevű férfi-négyes szerző egy új szerzeményét küldötte be szerkesztőségünknek. Címe: „Kerek az én kalapom“. Ára 50 kr., kapható szerzőnél Lugoson, s megrendelhető a „Harmonia“ nemzeti zeneműkereskedésben.

* Khayll Antal, az érdemdús zenetanár 50 éves jubileumára, mely tudvalegőleg f. hó 20-ára van kitűzve, nagyban folynak az előkészületek. A tanítványok egy gyönyörű arany babérokoszorút fognak átnyújtani.

* Liszt Ferenc utolsó budapesti tartózkodása alatt, a szerző iránt való tiszteletből átirta Véghe János zeneakadémiai helyetteselnök négy kézre írt kerincgőit két kézre. Ugy az eredeti, mint Liszt Ferenc átirta legközelebb a „Harmonia“ kiadásában fog megjelenni.

* A nemzeti muzeumból a müncheni nemzetközi képkiallítás magyar osztályába következő négy festményt küldik el: Lietzenmayer Sándor „Szent Erzsébet“-ét, Ligeti Antal „Fiume látképé“-t, Gyárfás Jenő „Tetemre hívásá“-t s Jankó János „Menyegzői drámá“-ját.

* A nagyzás-hóbortja. A pesti nemz. dalkör, mely még pár évvel ezelőtt az ország első dalárdái közé tartozott, sőt Nagyváradon annak idején még az ország híré s külföldön is babérokat szerzett „Pécsi dalárdát“ is leverte, — a mult héten kénytelen volt a f. hó 20-ára hirdett hangversenyét „közbejött, elháríthatlan akadályok miatt“, elszontyorodva abban hagyni. Ezen elháríthatlan akadályok abban állanak, hogy, miután a közönség nem sietett a drága jegyeket elkapkodni, mint azt a mostani karigazgató, Szotyori Nagy Károly nagy bölcsen előre megjósolta, az egylet nem volt képes a nagy költséggel járó hangversenyt megtartani.

Ily sajnós következményeket von maga után a nagyzás-hóbortja, vagy azt hiszi tán Szotyori úr, hogy akad Budapesten közönség, mely egy férfi négyesekből álló hangverseny hallhatásáért 3 frtot hajlandó fizetni egy körszékért? Szotyori úr a legutóbbi debreceni dalünnepélyen is alaposan blamírozta magát a

közgyűlésen végtelen hahotával fogadott abbéli indítványával, hogy a juryt ezentűl Bécsből vagy Berlinből kellene hozatni; ez újabb „Blamage“ csak növeli bennünk azt a meggyőződést, hogy Szotyori úr még nem eléggé érett egy olyan jeles és érdemes egylet vezetésére, mint a minő a „pesti nemz. dalkör“.

* Vidéki színészet. A pécsi színtársulat f. hó 14-én kezdte meg előadásait Ujvidéken telt ház előtt, szép sikerrel. Az előadásban a Philippovich-eről zenekara működött közre. — Békés Csabán Gerőfi Andor színtársulatát nem pártolják oly mértékben mint azt megérdemelne, pedig az igazgató annyi taggal rendelkezik, mint a mennyivel más igazgató a téli szeziónban szokott műkölni. A társulat őszkor Miskolcra megy.

* Magyar műkedvelők Nagy-Rőcén. A pan-szláv üzemlekről annak idején hírhejté vált gömör-megyei városban pünkösdkor magyar műkedvelői előadás lesz. Színe kerül a „Tó leány“. A színpad a város szép termében lesz felállítva; a műkedvelők a díszleteket Lehmann budapesti műtermében rendelték meg. Az egész vidék nagy érdeklődéssel várja az előadást.

Külföldi hírek.

* Prágában április 1-én a szent Vince egylete Hessler Friedrich karnagy vezetése mellett, Rubinstein »Thurm zu Babel« című művét előszö: mutatta be a közönségnek. Rubinstein ebben egy halhatatlan művet adott a művészetnek. Az ő tornyát a rege romokká változtatja, a mely torony azonban örök életű lesz, ha romokban is. Ez esetben annyiban szójátékra adott alkalmat, a mennyiben ez ideális torony realis alapját veti meg egy valódi toronynak. Az előadás a prágai nagytemplom felépítésére tartatott. Különben a bemutatás kitűnő volt, különösen a karok, de ép úgy a solisták is, kik Dotz úr a Nimrod előadóját kivéve, mind egyleti tagok, osztatlan dícséretet érdemelnek. A közönség többszörösen zajosan hívta a karnagyot és a Japhetiták karát lelkesedve ismételtette, a mi a 12 órai hangversenyek annaléiben hallatlan, dicsőséges napja volt ez Rubinsteinnak.

* Bruxellesben március első napjaiban a »de la Monnaie«-színház Mozart Figaróját hozta újdonságnak; az előadás azonban annyira győngye volt, hogy óvó például szolgalhatna e színház igazgatóságának arra nézve, hogy ne bolygassa mostani személyzetével Mozartot, mert ezek ezt nem képesek megérteni. — Az ápril 8-án ta tandó »concert populaire« egészen Wagner emlékének lesz szentelve, a mennyiben a műsor csupán a mester műveiből van összeállítva. Előadatik: »Erzsébet imája« és a menet Tannhäuserből, Lohengrin előjátéka, Parsifal első felvonásának fináléja, egy rész Tristan és Isoldebol, stb. — A 4-ik és utolsó trio-estély (Colyns, Servais és Zaremski) Zaremski betegsége miatt elmaradt. Helyette a »Cercle artistique et littéraire«, a »Grand Quatuor du Conservatoire«-t (Hubay, Servais, Colyns) kérte fel, a többi közt Servais új és ismét nagy tetszéssel fogadott vonónégyesét is játszták. — Masagé negyedik hangversenye az előbbiekhöz méltón sorakozhatik sikerben. A hangversenyzőn kívül még Heuse k. a., ki nem rég az első díjat nyerte a conservatoriumban, a baritonista Schmidt, a hegedűvirtuoz Jakich és Jakobs gondokás — működtek.

* Ápril 8-án halt meg dr. Lorenz Ferenc zeneköltő, 78. évében. Lorenz Steinban született alsó Au-triában 1805. ápril 4. — 1831. tudorrá lett Bécsben és 1847. óta Bécs-Ujhelyben élt. Művei: »Haydn, Mozart und

Beethoven's Kirchenmusik», »Mozart als Klaviercomponist« (mindkettő Leuckartnál jelent meg 1866.), ezenkívül folyóiratokban sok értékes kisebb-nagyobb műve. Brochürjével »In Sachen Mozart's« az első volt, ki köchelt Mozartcatalogjának kidolgozására indítá. Lorenz magas műveltséggel bírt és mint költő és természetbúvár is működött: szeretetreméltó, becsült embert vesztettünk benne, ki a művészet és hivatásának élt csupán, s kinek nehezen volt egyetlen egy ellensége is.

* Londonban a »Drurylane«-színházban Rosa Károly úr operatársasága most hozta a második újdonságát ez évadnak, — »Colomba« egy lyrikus dráma négy felvonásban. A szöveg a hasonnevű novellából (Mariane Prospertól) van véve, Hueffer Ferenc a »Times« ismert zenereferense szedte össze. Zenéjét Mackenzie A. C. skót születésű író szerzette, ki ez első művénél Wagnert és irányát látszik követni. »Ez opera, írja a »Standard«, határozott diadala az angol művészetnek. Végeladott házban adatott elő és a közönség lelkesedéssel fogadta. A szerző maga dirigált és mindjárt az első felvonás után, s így mindvégig kiténtetással halmoztatott el.

* A francia baritonista, Maurel április 5-én énekelt először Romában és Rigolettójával óriási sikert aratott.

* Tosti Paoli Ferenc, zeneköltő nem rég az olasz Mauritius és a belga Lipót rendelt tüntetett ki.

* Liszt Ferenc rendezésű nyári tartózkodás helyére, Weimárba érkezett.

* Végre megérkezett az idő, hogy Mozart, a »Don Juan« halhatatlan szerzője iránt némiképp is leróják hálájukat, a bécsiek — szobrot emelnek neki. Báró Hoffmann kezdeményezése folytán már szép összeg gyűlt össze. A szoborbizottság is megalakult.

* Ficher Adolf, a híres gordonkaművész az Izabella rendet kapta a napokban.

* Új színházak. (A milyen rohamosan pusztulnak a színházak az utóbbi időben, ép oly gyorsan keletkeznek újak.) New-Yorkban szept. hó elsején nyílt meg egy új színház, mely a játszi műsának lesz: szentelve; Velencében most építenek egy új színházat a »Giardini publico«-ban, és Halle város tanácsa is a napokban szavazott meg 450.000 márkát egy új színház építésére.

* Párisi színházak. Belot új darabjának premiéreje mégis összeesett Delibes nagy sikert aratott dalművének első előadásával, a mi a »Porte-Saint-Martin« színház új igazgatóinak nagy ügytelenségére vall. A »Pavé de Paris« minden tekintetben nagy sikert aratott. Belot drámája jó kiállítása meg szép és leleményes. Sajnálatos, hogy ma már hasonló jó drámához is elkerülhetetlennek vélik — természetesen csak a nagy jövődelemre vágyó és komoly művészeti és irodalmi elvek híjával levő speculáló színigazgatók, a gépész közreműködését. De viszont a művészet barátainak megnyugtatóra szolgálhat az, hogy Belot új darabjában nem a költséges kiállításnak, hanem egy egyszerű, de jól átértett s közvetlen módon írt jelenetnek volt a legnagyobb sikere. »Pavé de Paris« voltaképpen annyit jelent, mint »párisi kövezet«, s a darabnak az képezi tárgyát, a mi a reggeli, s oly kevesek előtt ismert Párisban történik. Hajnali órában, mikor még csak az utcáseprők vannak a nagy városban talpon, a strassburgi vasuton két elsassi érkezik meg Párisba: a fiatal ember is, a leány

is szegény. Ez utóbbit amaz egy helyszerző bureaujába vezeti, hol ő maga is alkalmazást nyer. A helyszerző szintén csak ugy szerencsét jött próbálni Párisba, mint ők; de nagy nyereség kínálkozik számára, ha egy elsassi leány haláláról a hiteles bizonyítványt megszerzi. E leány a porosz-francia háboru alatt eltűnt s ha halála be lesz bizonyítva: Gérin báróra száll a leány nagy atyai öröksége, melyből a helyszerző 300.000 frankot kapna. A keresett természetesen az az elsassi szegény leány, ki a strassburgi vonaton érkezik Párisba. Gérin a leány meggyilkolását kísérli meg s e körül fordul meg a darab, mely a gépész s-gédkezése nélkül is nagy sikert arathatna, mert jól van írva s érdekesen szöve. — Kár, hogy Delibes dalművének premiéreje háttérbe szorította. — Delibes »Lakmé«-jét a napokban adták másodsor, mint mondják szintén nagy hatással. A francia sajtó egyhangulag nagy elismeréssel emlékezik meg Delibes új dalművéről mely bizonyára másutt is fog tetszeni. — Sarah Bernhard nem megy Bécsbe, mint a bécsi lapok írták. »Fédora«-t, mint a multkor írtam, f. hó 20-ig bezárólag fogja még a Vaudevilleben játszani s aztán a nagyobb francia városokba indul vendégszerepelni. »Fédorát« Sarah Bernhardt interpretációjában a francia közönségen kívül csak a brüsseliek s néhány hollandiai, svéd és norvég város fogja látni. Sarah Bernhard különben a napokban komolyan betegeskedett s vasárnap a Vaudevilleben nem is volt előadás. Mindenesetre drága betegeskedés, mert Fédora Sarah egy estére 1500 frankot kap! — A »Gymnasia«-ban már csak három este játszik: a »Miniszter«-t; csütörtökön már a jó névvel bíró Delpit új darabja: »Martiol atya« kerül színre a boulevard bonne-nouvellel színházban.

* Az »általános német zeneegyesület« május hó első napjaiban fogja Lipcsében megtartani több napra terjedő hangverseny-ciklusát, melyben a német művészek java vesz részt és a zeneirodalom termékeinek legjobbjait mutatják be. A Swanehaus nagy dísztermében kamarazene, a Nicolai templomban templomi zene, orgonaművek, a kristály palotában orchesterális színművek fognak előadni május 3., 4., 5 és 6-ik napjain. Az előadandó művek közül kiemeljük Borodin Es-dur szimfóniáját, Brahms »Párka-dalát«, Cornelius »Karénekeit«, Gabrieli »trombita sonatáját«, Liszt »C-moll művéből a Kiriet és Glóriát«, Mihalovich Ödön (az orsz. színművészeti tanoda igazgatója) »Faust« ábrándját nagy zenekarra. — Azonkívül Schuman Mignon dalai, Wagner »Faust nyitánya« s »Parsifal«-ból részletek fogják emelni e pártalan hangversenyek érdekességét. — A zeneegylet ez ünnepi hangversenyeivel kapcsolatban zenemű- és hangszer kiállítás is rendez, melyen többi közt igen érdekes ázsiai hangszeres lesznek láthatók a lipcsei néprajzi gyűjteményből.

* Zichy Mihály »Richelieu áldása« című képét a Párisban élő Mandel testvérek ezer frankért megvették. A művész a vételért a párisi magyar egyletnek ajándékozta, melynek ő tudvalegleg örökös elnöke. Zichy Mihály lemondott azon szándékáról, hogy Budapesten műtermet építtet, mert az orosz cár őt kinevezte udvari festészenek, és így ismét szent-pétervári lakos lesz.

* »A szép magyar nő.« E cím alatt vasárnap új bohózat került színre a berlini Central-Theaterben. A darab, melynek szerzője Mannstädt, tele van ugyan valószínűtlenségekkel, de oly ügyesen van szerkesztve, oly mulattató, — mint a »Berl. B. C.« írja, — hogy a közönség felhangzó ka-

caja és tetszése elnémítja a szigorú kritikát. »A szép magyar nő« voltaképpen berlini nő. — Atyja sikkasztás gyanujába keveredett, de bizonyítékok elégtelensége miatt fölmentik, mire elhagyja a várost. Nyolc évvel később visszatér leánya, egy gazdag magyar nő álarca alatt, hogy atyja ártatlanságát bebizonyítsa, a bűnösöket megfenyíttesse és atyjának egyetlen hű barátját megjutalmazza. Mindez természetesen sikerül neki. Ehez az egyszerű meséhez egy csomó mulattató jelenet, csinos kuplet, és mindenféle quodlibet fűződik, mely a közönséget mindvégig a legderültebb hangulatban tartja.

* Velencében a »Walküre« mult vasárnap a Venecia színházban óriási sikert aratott. Wagner zenéje ezzel valóságos diadalt ünnepelt. A »Rheingold« kevésbé tetszett.

* Néhány napja a Genti »Société royale des choeurs« nagy hangversenyt rendezett: melyben Massenet »Marie-Magdeleine« című műve adatott elő. Massenet személyesen is jelen volt, és nagy ovációkban részesült.

* Urbinoban az utolsó Raphael-jubileum alkalmából Lauro Rossi egy ez alkalomra szerzett cantateja adatott elő. E műrendkívül tetszést aratott.

* Ondricsek Ferenc április 14-én Lipcsében hangversenyezett tetszéssel. A érdekes hangversenyben még Sachsehofmeister asszony a berlini udvari színház énekesnője és Beck Anna ks. New-Yorkból működtek.

* St-Franciscoban ez évi június hóban egy nagy zeneünnepély fog tartatni, a mely 8 hangversenyt tartalmaz. A zenekar Th. Thomas vezetése alatt 75, a kar 500 személyből áll. A műsor legtöbbször Beethoven, Wagner és Gounod neveit jelzi.

* Velencében egy új dalkör alakult »Societá Corale di Venezia« név alatt, karuk a híres Antonio Suroque.

* Vilhelmi tanár Biebrichi villáját zeneiskolává alakíttatja át, az első helyet a hegedű tannak fogja elfoglalni. Ezenkívül egy nagy hangverseny-termet is építtet.

* Richter János május havában a londoni St-James-Hallban zenekari hangversenyeket fog rendezni. Május 7-én lesz az első hangverseny, melynek műsorát kizárólag Wagner művei fogják képezni.

* Booth és Teweel. A bécsi Stadttheater személyzete Booth Edwinnek, a hírneves amerikai tragédának emlékül ezüst babérkoszorút nyújtott át. A babérkoszorú 32 levélből áll: a levelek mindegyikébe a színház egy-egy tagjának neve van bevéve! csak egy levél maradt üresen: ez Teweelnek volt száma, a ki azonban nem akart részt venni a pályatársának rendezett ovációjában, és így neve nem szerepel az emléktárgyon.

* A bécsi udv. operaszínházban f. hó 27. és 28., továbbá máj 3. és 4-én olasz operai előadás lesz. Színre kerülnek: »Trovatore« és »Norma« Wiltne asszonnyal, a »Sevillai borbély« Gerster Etelkával és Gounod »Faust«-ja Turolla k. a-nyal.

* A párisi »Porte-Saint-Martin«-színház öt-felvonásos új drámát fogadott el Jean Richepin-től. A darab címe: »Nena Saib«. A közönség nagy érdeklődéssel várja az újdonság színrehozatalát, mint-hogy a fő női szerepet Sarah Bernhardt, a fő férfi szerepet pedig maga a szerző fogja játszani, a kinek ez lesz első színpadi kísérlete.

Figyelmeztetés
Kitűnő zongorahangoló
MAGRINI A.

ajánlatik mindenemű
zongora-hangolás, javítás és bő-
zésére.

Megtudható a társulat zeneműkeres-
kedésében vaci utca 3.

NEMECSCKE JOZSEF

= Mignon = zongorák. Tartós kitűnő hang-
szerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

„Produktiv szövetkezet.”

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű
„Bösendorfer” zongoragyártóból el-
szakadt 60 munkás alapította s ma
már méltán vetekedik az anyagyár
készítményeivel.

Tekintve a kitűnő minőséget
a legolcsóbb hangszer. Külö-
nösen ajánlhatók az úgyneve-
zett „Mignon zongorák.”

A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

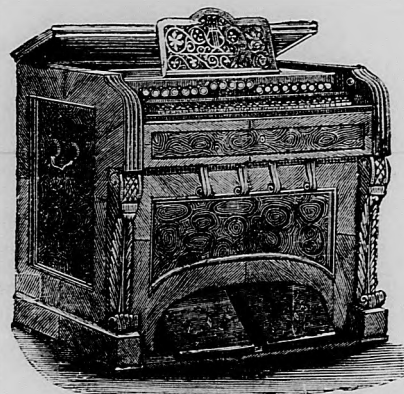
Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák:
Rövid szalon, díőfából,
fekete.

Árjegyzék küldeték, díj nélkül.

CARL HAMBURGER

zongoragyártó.

A legkitűnőbb
„Harmoniumok”

Tietz Péter utóda
Kotykievicz Teofil
gyára.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok. Prolongement és Percussionnal. Templomok és iskolák számára 100 forinttól felfelé.

Több évi jótállás!
Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

J. Heitzmann és fia

és. kir. udvari zongoragyártó.

Első rangú gyár, mely különösen arról nevezetes, hogy a legtartósabb hangszereket készíti. Zongorái az egész világon el vannak terjedve. S mindenütt egyaránt kelendőségnek és kedveltségnek örvendenek. Birja a legmagasabb kitüntetések.

! Farsangi tréfa!

Grelot (csörgő) polka

kézre való csörgővel együtt
kapható minden könyv- és
zenemű-kereskedésben.

Zenetanárok lakcímei:

Zongora.

- Aggházi Károly neuz. zen. tan. Akad.-ut. 11.
- Bartay János " " Váci-utca 10.
- Schütöze Rezső " " N.-korona-u. 4.
- Khayil Antal " " Thonet udvar
- Erney József " " Kerepesi-út 24.
- Huber Károly " " Uj tözsdéépület
- Dr. Popper Ármán Sugár út 80. sz.
- Ziegler János Király utca 35. sz.
- Koschirz János Sugár út 89. sz.
- Kindtner Károly Vas utca 17. sz.
- Vajdaffy Béla Külső dob utca 49.
- Tomka István Molnár utca 20. sz.
- Krisztinkovich Béla Hungaria szálloda
- Gobbi Henrik Ferenc-József rakpart 18. sz.
- Rausch Károly Hunyady utca 3. sz.
- Kun Miksa Bálvány utca 26. sz.
- Drescher Raimund Kerepesi út Kerepesi ndv.
- Sipos Antal Keeskméti utca Geiszt ház
- Zimay László Molnár utca 37.
- Székely Imre Szerb utca 2.
- Avar Alajos Rákossárok-utca 30.

Harmonium és Orgona.

Erney József Kerepesi út 24.

Ének.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11. sz.
- Huber Károly Uj tözsdé-épület
- Pauli Richard Dohány utca 28.
- Passy-Cornet asszony Múzeum körút
- Igerciacs Katalin Lipót utca 6.
- Ulrich Cécilie Albrecht ut 6.
- Schmidt József Lipót utca 19.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.

Zeneszerzés.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11.
- Erney József Kerepesi út 24.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.
- Huber Károly Uj tözsdé-épület
- Nicolitsch Sándor Kazinczy utca 17.

Hegedű.

- Huber Károly Uj tözsdé épület
- Gobbi Alajos Magyar utca 36.
- Pischinger Alajos Dohány utca 45.
- Kis Péter Sándor utca 5.
- Frankhauser Károly Diófa utca 18.
- Mészáros József Tüzoltó utca 10.
- Avar Alajos Rákossárok-utca 30.

HOYER

vonó-hangszer készítő.

Gyönyörű imitációk különösen műkedvelők figyelmébe ajánlhatók.

EHRBAR

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartósságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét.

Kaphatók:

Szalon Stuez, díófa
" " " " fekete
keresztthúrozott és egyszerű.

HEVESI B.

zongoragyártó

Kitűnő hazai gyártmány, mely különösen szoliditása és tartóssága által tűnik ki. Ezen minden tekintetben ajánlható zongorák főlegynök-ségét a társulat birja s zongoratermében mindig megtekinthetők.

Uj találmány!

Vonó hangszerek, hegedűk és gordonkák,

melyek teljesen pótolják az olasz mesterek műveit. A hang ép oly erős és nemes, mint a régi hangszereké.

Noebe készítményei!

Csakis a Harmoniánál, Buda-
pesten kaphatók.

Világhírű szaktekintélyek elismerés-
sel nyilatkoznak e feltűnést keltett
tűnényyszerű hangszerekről.

Egy hegedű ára, csinos tokban 100 frt.
Egy gordonka ára, csinos tokban
150 frt.

MARTIN WESSELY

zongoragyártó.

Különös speciálitás az úgynevezett
„Diminutiv” zongora, legkisebb alak
s mégis erős, tömör hang. Bár milyen
kicsi szobában is elfér. Az egész zongora
1 1/2 méter. Különféle érmek.

PETROV

zongoragyártó.

Legolcsóbb zongorák.

Souczerk Máttyás

zongoragyártó

oleső és tartós gyártmány
a »Harmonia« zongoratermében mindig készletben van.

„HARMONIA”

zeneműkereskedésben
kaphatók valódi legfinomabb francia

**hegedű- és gordonka-
hurok és gyanta.**

A világhírű Voirin-féle vonók
raktáron tartatnak.

Vidékről jövő megrendelések
pontosan teljesítetnek.